

Література:

1. Зверева Н. А. Применение современных педагогических технологий в среднем профессиональном образовании. *Инновационные педагогические технологии: материалы II Междунар. науч. конф.*, май 2015 г. Казань: Бук, 2015. С. 161-164.
2. Истомина, Н.Б. Активизация учащихся на уроках спецдисциплин: пособие для учителя. Москва : Просвещение, 2015. 63с.
3. Лапыгин, Ю.Н. Методы активного обучения: учебник и практикум для вузов, Москва: Вид. Юрайт, 2018. 248 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-93>

**РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ЗАСОБАМИ МУЛЬТИМЕДІА
ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Канарова О. В.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

Нікіренкова А. Ю.

*здобувач наукового ступеня кандидата педагогічних наук
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Запорізька область, Україна*

Відповідно до стрімких змін в освіті, сфера дошкільної педагогіки не стоїть осторонь. Сьогодні диктує оновлені вимоги до знань, навичок і вмінь сучасного дошкільника та потребує суттєво нових підходів, методів і засобів навчання. Наш світ є полікультурним простором, злагодженою соціальною системою, у якій взаємодіють представники різних культурних спільнот, тому залучення дошкільників до соціальної дійсності, виховання маленьких громадян, підготовлених жити у багатокультурному середовищі, актуальна проблема сучасної дошкільної освіти. Згідно Державній національній програмі «Освіта ХХІ століття» процес виховання дітей дошкільного

віку націлений на практичне оволодіння рідною мовою [4]. Безперечно, повноцінне спілкування є необхідною умовою для здійснення нормальних соціально-людських контактів, що зі свого боку, розширює уявлення дитини про навколишнє середовище та різні сфери життя. Відповідно до цього, соціокультурна компетентність є однією з основних складових комунікативної компетентності, розуміється як здатність до взаємодії у ситуаціях повсякденного життя, встановленню та підтримці соціальних контактів.

Іншими словами це вміння здійснювати вибір лінгвістичної форми і способу мовного вираження, згідно до умов акту комунікації, ситуації спілкування, цілям і намірам, соціальним і функціональним ролям партнерів по спілкуванню. Своєчасно сформована мовленнєва компетентність в дошкільному віці є головною умовою для подальшого результативного навчання в школі. Оволодіння мовленнєвою компетентністю, певною мірою регулює поведінку та допомагає спланувати адекватну участь у різних формах колективної діяльності.

Мовлення дітей шести-семи років вже досить інформативне, у ньому присутні певна логіка та послідовність викладу. Однак, повноцінне оволодіння навичками мовлення можливо тільки в умовах цілеспрямованого, методично правильно збудованого та систематичного навчання. До необхідних умов успішного формування мовленнєвої компетентності відноситься створення спеціальних мотивів, потреби у вживанні нових висловлювань, засвоєння відповідних синтаксичних засобів та вміння будувати розгорнуте повідомлення. Від стилю спілкування, від того, яке положення займає дошкільник серед ровесників залежить впевненість у собі, задоволення від взаємозв'язку з іншими. Оскільки з подальшим розширенням оточення (їдеться про шкільне життя) з'являються такі соціальні ролі, як учень і однокласник, то спілкування, взаємодія та відносини з однолітками і є тим базовим фундаментом, на якому будується подальший розвиток особистості дитини. Чекаліна В. визначає поняття мовленнєвої компетентності, як готовність та спроможність особистості адекватно та доречно застосовувати мову в конкретних ситуаціях для комунікації з іншими [5]. Відповідно до модернізованого стандарту дошкільної освіти, відбулась трансформація змісту мовленнєвої компетентності, яка зараз, націлена на об'єднання фонетичного, лексичного, граматичного, діалогічного, та монологічного складників навчання [1]. Це є причиною активної інформатизації дошкільної освіти, що зі свого боку, є багатоплановим, ресурсномістким процесом. Означені зміни потребують готовності усіх учасників освітнього процесу до кропіткої і творчої праці. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій надає педагогу значно ширший спектр можливостей, ніж традиційні засоби навчання, створює

сприятливі умови для формування та розвитку особистості дитини, що відповідає запитам сучасного суспільства [3]. Звичайно, всі по-різному засвоюють нові знання: деякі легше запам'ятовують матеріал, читаючи підручник, інші краще сприймають на слух. Але, без сумніву, найкращий результат досягається, якщо сприймати інформацію одночасно усіма органами чуття, тобто полісенсорно. Таку можливість нам надають мультимедійні засоби навчання. Провідною метою застосування мультимедіа на заняттях, є досягнення більш глибокого запам'ятовування навчального матеріалу через образне сприйняття, засвоєння нових лексичних понять, правильної вимови, ототожнення між словом та предметом.

Дослідження багатьох вітчизняних (Ваграменко Я., Єгорової Ю., Коняєвої Л., Лапчик М., Логінової Н., Петрової Н., Роберт І., Чекаліної В., Чудової Н.) та зарубіжних (Андерсена Б., Кирмайера М., Пейперта С., Штерна В.) вчених свідчать про доцільність та необхідність впровадження в освітній процес мультимедійних технологій при формуванні мовленнєвої компетентності у дітей дошкільного віку. Під мультимедіа розуміється взаємодія візуальних і аудіо-ефектів під керуванням інтерактивного програмного забезпечення, що містить комплексне поєднання тексту, звуку і графіки, а останнім часом, все частіше зустрічається злиття анімації та відео. Така комп'ютеризація занять сприяє швидшому переходу від вербального до аудіовізуального навчання та дозволяє залучити асоціативно-мовну пам'ять. У своїй праці Єгорова Ю. акцентує увагу, на тому, що використання мультимедіа, у першу чергу, сприяє підвищенню ефективності навчання. Дитині надається можливість оцінити себе на тлі діяльності інших, висувається новий об'єктивний критерій оцінки своєї діяльності, створюється можливість надати волю фантазії, зняти бар'єр страху, діти прагнуть самостійно подолати труднощі [2]. У підтвердження цього, практичні дослідження свідчать, що засвоєння знань відбувається не за потребою, а за бажанням учнів. Мультимедійні технології під час занять радісно сприймаються дітьми, а радість зі свого боку стимулює прихильність та зацікавленість навчальним предметом.

Використання комп'ютера та інтерактивного обладнання, дозволяє втримати увагу дітей упродовж усього заняття, завдяки зміні яскравих вражень від побаченого на екрані, при цьому те, що демонструється на екрані, вимагає відповідної реакції, тобто увага має не споглядальний, а мобілізуючий характер. Комп'ютерні навчальні програми дозволяють тренувати різні види мовленнєвої діяльності і поєднувати їх в різних комбінаціях, усвідомити мовні явища, що сприяють формуванню лінгвістичних здібностей, створюють комунікативні ситуації, які

наближенні до реальних та автоматизують мовні і мовленнєві навички. Інформаційно-комунікаційні технології створюють віртуальні соціокультурне і мовне середовище. Наприклад, віртуальні екскурсії надають змогу порівняти подібне та відмінне між рідною культурою та чужою, знайти різницю між традиціями та звичаями. Це чить з повагою ставитися до іншомовної культури і з гордістю представляти свою країну.

Однак, використання мультимедіа під час занять з дітьми, повинно базуватися на суворих принципах. Таких як: принцип індивідуального підходу, аудіовізуальної наочності, доступності, міцності сформованих навичок і умінь, функціональності, комунікативної спрямованості, диференціації та інтеграції навчання. Для формування мовленнєвої компетентності за допомогою засобів ІКТ можуть використовуватися такі вправи: відтворення зв'язних висловлювань з деякою модифікацією (зміна порядку між зачином, основною частиною, кінцівкою, введенням нових дійових персонажів), складання ситуації чи розповіді (за ключовими словами, наданим планом та сюжетом), детальний опис малюнку або серії картин (з опорою на презентації в електронній формі), переказ переглянутого відео. Мультимедійні технології дозволяють дитині управляти представленням інформації, надається можливість самостійно регулювати швидкість подачі матеріалу та встановлювати необхідне число повторень для усвідомлення нових понять, що задовольняє індивідуальні потреби. За допомогою мультимедіа діти краще бачать кінцевий результат зробленого ними завдання, зацікавлені в більш швидкому і правильному виконанні поставлених педагогом задач, стають більш акуратними та сконцентрованими.

Беручи до уваги те, що соціокультурна компетентність є невід'ємною частиною комунікативної, можна сміливо заявити, що формування як соціокультурної так і мовленнєвої компетентності, неможливе без ознайомлення з мовою та менталітетом інших національностей. Виховання готовності дітей до спілкування і співпраці з людьми різних етносів, слугує формуванню культурної неупередженості, толерантності, мовного і соціокультурного такту і ввічливості. Все це забезпечує підвищений інтерес до освітньої діяльності. Саме такий підхід до навчання сприяє включенню кожної дитини у процес пізнання, роблячи навчання комфортним і успішним.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти): наказ від 12.01.2021 № 33. URL: <https://mon.gov.ua/>

storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 13.02.21).

2. Єгорова Ю. М. Мультимедиа как средство повышения эффективности обучения в общеобразовательной школе: автореф. ди с. канд. пед. наук: 13.00.01. Чебоксары, 2000. 195 с.

3. Коняева Л. О. Технологии групповой работы с мультимедийными ресурсами при обучении английскому языку. *Научно методический электронный журнал «Концепт»*. 2015. Т. 13. С. 2996-3000. URL: <https://ekoncept.ru/2015/85600.htm> (дата звернення: 13.02.21).

4. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 576 (576-96-п) від 29.05.96). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.02.21).

5. Чекаліна В. А. Формування мовленнєвої компетентності дошкільників у процесі навчання переказу літературних творів. *Стандарти дошкільної освіти: дискурс науки і практики: матеріали всеукр. наук.-практ. конф.*, м. Київ, 11 квіт. 2014 р. Київ, 2014. С. 325-331.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-94>

THE ROLE OF THE «PEDAGOGY» COURSE IN SOFT SKILLS FORMATION OF NON-PEDAGOGICAL SPECIALTIES STUDENTS

Meshko H. M.

*Doctor of Sciences in Pedagogy, Professor,
Head of the Department of Pedagogy and Education Management
Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University*

Meshko O. I.

*Ph. D. in Psychology,
Associate Professor at the Department of Psychology
Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University
Ternopil, Ukraine*

An important component of the professional profile and image of a modern specialist, in addition to professional skills, is soft skills. Now the interest in soft skills and the need for them has become even greater. Recently, these skills are increasingly included by employers in the list of requirements for the candidate for almost every vacancy. Today, it is not the employee who has